

แนวคิดทฤษฎีเรื่อง “ความหลากหลายทางเพศ”

ดร.นฤพนธ์ ดั่งวิเศษ

ความสำคัญของความหลากหลายทางเพศ

ความคิดเรื่อง “ความหลากหลายทางเพศ” เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ทำความเข้าใจพฤติกรรม อัตลักษณ์ และการปฏิบัติทางเพศของมนุษย์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีการถกเถียงกันมายาวนานในประวัติศาสตร์ เท่าที่ผ่านมาความคิดเรื่อง “ความหลากหลายทางเพศ” เป็นความคิดที่ต้องการเปิดพื้นที่ให้กับการแสดงตัวตนหรืออัตลักษณ์ทางเพศของมนุษย์ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นไปตามบรรทัดฐานและกฎเกณฑ์ของสังคม เช่น การแสดงอัตลักษณ์ของคนรักเพศเดียวกันและคนข้ามเพศ ทั้งนี้ การแสดงอัตลักษณ์ทางเพศในแบบที่ต่างไปจาก “ผู้ชาย” และ “ผู้หญิง” เป็นสิ่งที่พบเห็นได้ในหลายวัฒนธรรม นักมานุษยวิทยาได้ศึกษาเรื่องราวของกลุ่มคนที่แสดงอัตลักษณ์แบบคนข้ามเพศ หรือ Transgender ที่ผู้ชาย(ตามเพศสรีระ)จะแสดงบทบาทเป็นผู้หญิง เช่น การศึกษาของวิล รอสโค (1991) เรื่องอัตลักษณ์แบบ Berdache ในกลุ่มชนพื้นเมืองในอเมริกา และ การศึกษาของเซเรน่า นันดา (1998) เรื่องอัตลักษณ์แบบ Hijra ในอินเดีย เป็นต้น การแสดงอัตลักษณ์เหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่ามนุษย์มีความหลากหลายในการแสดงออกทางเพศ ซึ่งสืบเนื่องมาจากวิถีคิดและความเชื่อทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

ดังนั้น การทำความเข้าใจ “ความหลากหลายทางเพศ” จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพราะ จะช่วยทำให้เข้าใจถึงค่านิยม ความเชื่อ โลกทัศน์ และขนบธรรมเนียมประเพณีที่หล่อหลอมให้มนุษย์แสดงอัตลักษณ์ทางเพศอย่างไรก็ตาม “ความหลากหลายทางเพศ” ยังเป็นประเด็นที่มีการถกเถียงในเชิงแนวคิดทฤษฎีจากสกุลความคิดต่างๆในสังคมตะวันตก ซึ่งแบ่งออกเป็นสองขั้วใหญ่ๆสองขั้ว ระหว่างขั้วที่เชื่อในระบบสองเพศ หรือความเป็นเพศตามธรรมชาติที่มีเพียงเพศชายและเพศหญิงเท่านั้น และจะปฏิเสธหรือตำหนิการแสดงอัตลักษณ์/พฤติกรรมทางเพศที่ไม่ตรงกับเพศตามธรรมชาติ กับขั้วที่เชื่อว่ามนุษย์สามารถแสดงพฤติกรรม อารมณ์ ความรู้สึกและอัตลักษณ์ทางเพศได้หลากหลายโดยไม่จำเป็นต้องผูกติดอยู่กับเพศตามธรรมชาติหรือเพศสรีระแต่อย่างใด บทความเรื่องนี้จึงเป็นความพยายามที่สนับสนุนให้ทุกคนมองเรื่อง “เพศ” (การแสดงพฤติกรรม อารมณ์ และอัตลักษณ์) แบบเปิดใจกว้าง โดยทำความเข้าใจจากแนวคิดทฤษฎีต่างๆเพื่อที่จะให้เห็นว่า “ความหลากหลายทางเพศ” เป็นเรื่อง “ปกติ” ที่ทำให้มนุษย์สามารถแสดงอารมณ์ความปรารถนาต่างๆได้ตามที่เขาคิดว่ามีคุณค่าสำหรับการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม

ฐานความคิดเรื่อง “ความหลากหลาย” ทางเพศ

วิกฤตความรู้ที่เกิดขึ้นจากทัศนะแบบสมัยใหม่ (Modernist Perspective) ซึ่งอธิบายเพศของมนุษย์ในแนวพัฒนาการหรือกระบวนการที่เป็นระนาบเส้นตรง และเชื่อในความมีอยู่จริงตามธรรมชาติ หรือมี “แก่นแท้” ของความเป็นเพศทางชีววิทยา วิกฤตดังกล่าวนี้ถูกท้าทายด้วยความคิดแบบพหุลักษณะ (Pluralism) ซึ่งพยายามอุดช่องว่างที่วิทยาศาสตร์เคยทิ้งไว้ โดยเฉพาะเรื่องความซับซ้อนของประสบการณ์ชีวิตทางเพศของมนุษย์ (William Simon, 2003:28) การท้าทายด้วยความคิดแบบพหุลักษณะอาศัยวิธีการหรือถ้อยคำที่คิดว่าเป็นจริงแบบ

ธรรมชาติ (Denaturalization) เพื่อค้นหาว่าความหมายของ “เพศสรีระ” พฤติกรรม อารมณ์และการแสดงออกทางเพศเป็นสิ่งที่สังคมสร้างขึ้นหรือเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรม และถูกแสดงออกโดยประสบการณ์ชีวิตของบุคคล เป้าหมายของการรื้อถอนนี้คือการวิพากษ์วิธีการจัดประเภท (Categorization) หรือการจำแนก “เพศ” (ทั้งเพศสรีระและพฤติกรรม) ของมนุษย์ให้อยู่เป็นพวกๆ หรือเป็นหมู่เป็นเหล่า เพราะการจัดจำแนกทำให้ประสบการณ์ชีวิตทางเพศของมนุษย์กลายเป็นสิ่งเหมารวม เมื่อเรายิ่งเชื่อในการจัดพวกหรือจัดประเภทมากเท่าใดเราก็จะยิ่งคิดว่าเรื่องเพศจะต้องมีหมวดหมู่ที่ชัดเจน แต่หมวดหมู่เหล่านั้นวางอยู่บนฐานคติเรื่อง “เพศสภาพ” ที่แบ่งเป็นสองด้านคือ ผู้ชายและผู้หญิง ซึ่งฐานคตินี้มาจากกระบวนทัศน์วิทยาศาสตร์ที่มองว่า “เพศ” เป็นเรื่องของการสืบพันธุ์ตามธรรมชาติที่จะมีเพศชายและเพศหญิงเท่านั้นสำหรับการอธิบายความจริงต่างๆ ด้วยเหตุนี้ การรื้อถอนวิธีการจัดจำแนกเพศจึงเป็นการรื้อถอนกระบวนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ที่สร้างทฤษฎีเพศด้วยการมองเชิง “หน้าที่นิยม” (Functionalism) ที่ผิวเผินเกินไป (Simon, 2003:30)

แต่เดิม วิทยาศาสตร์อธิบายชีวิตทางเพศของมนุษย์ในฐานะเป็นการแสดงออกทางความต้องการทางเพศเท่านั้น แต่ทัศนะแบบพหุลักษณะ เช่น แนวคิดแบบควีเยร์ มองว่าชีวิตทางเพศ หรืออารมณ์ทางเพศของมนุษย์มิใช่เพียงแรงขับตามธรรมชาติหรือเป็นสัญตญาณตามธรรมชาติ แต่เป็นการทำให้การแสดงอารมณ์ความปรารถนากลายเป็นเรื่องทางเพศ (sexualized representation of desire) (Simon, 2003:28) การแสดงความรู้สึกนี้เปิดโอกาสให้บุคคลสร้างและเปลี่ยนแปลงประวัติศาสตร์ทางเพศของตัวเอง และการแสดงออกดังกล่าวก็มีความซับซ้อนและคาดเดาไม่ได้ ซึ่งส่งผลให้เรื่องราวชีวิตทางเพศของมนุษย์เป็นสิ่งที่ไม่คงที่ วิลเลียม ไชมอน(2003) กล่าวว่าถึงแม้ข้อเท็จจริงในชีวิตของมนุษย์จะยังเหมือนเดิมแต่การให้ความหมายต่อข้อเท็จจริงนั้นเปลี่ยนแปลงได้เสมอ เพราะบุคคลสามารถต่อเติมเสริมแต่งจินตนาการทางเพศจากความทรงจำของตัวเอง การแสดงความรู้สึกโดยใช้เพศเป็นสื่อจึงมีความหมายที่เปิดกว้าง

ศักยภาพดังกล่าวนี้ ถูกมองข้ามไปในการศึกษาของวิทยาศาสตร์ ซึ่งทำให้เกิดข้อสงสัยว่าคำอธิบายเกี่ยวกับความเป็นสากลในเรื่องเพศมีอยู่จริงหรือไม่ ถ้าบุคคลสามารถให้ความหมายต่อความทรงจำทางเพศของตัวเองที่มีผลต่อการแสดงความรู้สึกที่มีเพศเป็นสื่อ ฉะนั้น ความจริงเกี่ยวกับเพศก็ย่อมจะถูกสร้างแตกต่างกันออกไปตามประสบการณ์ของแต่ละคน ข้อสังเกตประการหนึ่งคือ ชีวิตทางสังคมที่เกี่ยวกับเรื่องเพศมิได้มีอยู่ได้ด้วยตัวของมันเองตามที่วิทยาศาสตร์เคยบอก เช่น บอกว่าประสบการณ์ทางเพศในวัยเด็กจะส่งผลต่อพฤติกรรมทางเพศในตอนโตเป็นผู้ใหญ่ ในทางกลับกัน ชีวิตทางสังคมในเรื่องเพศของมนุษย์กลับเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมาเอง มิใช่สิ่งที่มีอยู่แล้ว เพราะประสบการณ์ในวัยเด็กจะถูกให้ความหมายไปตามช่วงเวลาและสถานการณ์ที่ต่างกันซึ่งไม่ได้เป็น “ตัวบ่งชี้” ให้เกิดพฤติกรรมทางเพศอย่างใดอย่างหนึ่งแต่อย่างใด ข้อเถียงดังกล่าวนี้มีฐานคิดที่เชื่อว่าเรื่องเพศเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นจากสังคม (Simon, 2003:29)

นอกจากนั้น ความคิดแบบพหุลักษณะยังเชื่อว่าระเบียบทางสังคมที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องมีความไม่คงที่ เพราะบุคคลสามารถไกล่เกลี่ยและให้ความหมายกับสิ่งต่างๆรอบตัวได้ “สังคม” ในความคิดแบบพหุลักษณะจึงเต็มไปด้วยการต่อรองทางประสบการณ์ ซึ่งคนแต่ละคนจะใช้ความรู้เรื่องเพศในแบบของตัวเอง ความคิดพหุลักษณะ ยังชี้ให้เห็นว่ากรอบความคิดที่ยึดมั่นใน “เพศสภาพ” (Gender) ทำให้เกิดการแยกพรมแดนทางสังคมระหว่างชายและหญิง รวมทั้งทำให้เกิดการสร้างช่วงชั้นสูงต่ำเชิงคุณค่าให้กับความเป็นชายและหญิง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นภายใต้สังคมนิยมและสังคมที่ให้อำนาจผู้ชาย (Gillian A. Dunne, 2003:65) ความคิดพหุลักษณะจึงทำลายความเชื่อมั่นของระบบรักต่างเพศ โดยมีนักวิชาการสายสตรีนิยมนิยมรุ่นที่สามและนักวิชาการ

แนวเคียวร์เป็นผู้นำร่องและเปิดฉากการวิพากษ์กระบวนทัศน์วิทยาศาสตร์ที่ซ่อนอยู่ในระบบรักต่างเพศ (Stevi Jackson, 2003:69) ความคิดแบบพหุลักษณะจะไม่อธิบายความเป็น “ระบบ” ของเพศ แต่จะสร้างความหลากหลายให้กับประสบการณ์ อัตลักษณ์ และพฤติกรรมทางเพศซึ่งบุคคลจะใช้ความเป็น “รักต่างเพศ” (Heterosexuality) เป็นพื้นที่สำหรับต่อรองและไกล่เกลี่ย กล่าวคือ ความเป็นรักต่างเพศไม่ได้มีอยู่ในระดับสถาบันสังคมเพียงอย่างเดียวแต่ยังมีอยู่ในปฏิบัติการในชีวิตประจำวัน ทุกคนมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับรักต่างเพศในแง่มุมต่างๆ ทั้งที่เป็นการคล้อยตามและการขัดขืน

ข้อถกเถียงในเรื่องดังกล่าวนี้ ส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลความคิดมาจากจูดิธ บัตเลอร์ ซึ่งอธิบายให้เห็นว่าเพศสภาพเป็นเรื่องของ “การแสดง” (Gender as a Performance) อย่างไรก็ตาม ในประเด็นนี้ถึงแม้บัตเลอร์จะชี้ให้เห็นว่าการแสดงออกทางเพศมีความหลากหลาย แต่มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่าการอธิบายให้เห็นถึงความหลากหลายทางเพศ (ทั้งพฤติกรรม อารมณ์ การปฏิบัติ และอัตลักษณ์ทางเพศ) มาจากฐานความคิดที่ต้องการทำให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันได้ หรือทำให้ทุกคนเคารพในความแตกต่างหลากหลาย นักวิชาการบางคนชี้ให้เห็นว่าในขณะที่ความคิดเรื่อง “ความหลากหลายทางเพศ” เป็นเรื่องที่ทำให้กลุ่มคนชายขอบทางเพศ เช่น กลุ่มคนรักเพศเดียวกันหรือกลุ่มคนข้ามเพศ ได้รับการปลดปล่อยหรือได้รับการยอมรับจากสังคม ความคิดเรื่อง “ความหลากหลายทางเพศ” ก็ยังมีการจัดระเบียบและจัดประเภทของการแสดงอารมณ์ /พฤติกรรม /อัตลักษณ์ทางเพศของมนุษย์ (Jackson, 2003: 81) ซึ่งเกิดขึ้นมาตั้งแต่ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ภายใต้กระบวนทัศน์แบบวิทยาศาสตร์ ในประเด็นนี้จะอธิบายในหัวข้อต่อไป

ความหลากหลายทางเพศภายใต้กระบวนทัศน์วิทยาศาสตร์

เมื่อย้อนมองกลับไปในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18 หรือยุคแสงสว่างแห่งภูมิปัญญา(Enlightenment) จนถึงสมัยวิคตอเรียหรือช่วงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 (Robert A. Nye, 1999:115) ซึ่งการศึกษาพฤติกรรมมนุษย์จะตกอยู่ใต้วีธีการวิทยาศาสตร์ (Scientific Method) เป็นช่วงเวลาบ่มเพาะและเป็นจุดเปลี่ยนของการศึกษาเรื่องเพศที่สำคัญ (Francis Mark Mondimore, 1996:21) ในช่วงเวลานั้นนักวิชาการในโลกตะวันตกได้รับอิทธิพลความคิดและกระบวนทัศน์แบบวิทยาศาสตร์การแพทย์ซึ่งเข้าไปแทรกซึมการอธิบายปัญหาสังคมหลายเรื่อง จนทำให้ปัญหาสังคมเหล่านั้นกลายเป็นเรื่องทางสุขภาพและการแพทย์ เช่น การทำแท้ง การข่มขืน การคุมกำเนิด การสำเร็จความใคร่ ปัญหาโสเภณี และกามโรค สิ่งเหล่านี้คือความพยายามที่จะควบคุมสังคมและสร้างศีลธรรมโดยใช้วิทยาศาสตร์เป็นมาตรฐานในการชี้วัด (David F. Greenberg, 1988:403 และ Stephen Garton, 2004:114) เมื่อนักวิทยาศาสตร์เข้ามาในพรมแดนเรื่องเพศทำให้การอธิบาย “พฤติกรรมทางเพศ” ตกอยู่ภายใต้ทฤษฎีพฤติกรรมศาสตร์ หรือ Behavioral Science เป็นการชี้วัดด้วยเรื่องราวทาง “ภาวะวิสัย” (Objective) กล่าวคือ เรื่องราวเกี่ยวกับเพศกลายเป็นสิ่งที่จับต้องได้ ตรวจสอบวิจัยได้ เช่น อวัยวะเพศ ระบบประสาท ขนาดสมอง และฮอร์โมน การอธิบายในแนวนี้รู้จักในนาม “วิทยาศาสตร์แห่งเพศ” หรือ Science of Sex (Weeks, 2003: 42)

นักวิทยาศาสตร์ที่ศึกษาเรื่องเพศจะได้รับฉายาว่า “นักเพศศาสตร์” (Sexologist) โดยมีวิชาที่เกี่ยวข้องหลายแขนง ได้แก่ ชีววิทยา จิตเวชศาสตร์ ศัลยศาสตร์ ประสาทวิทยา เป็นต้น วิชาเพศศาสตร์จึงเป็นผลผลิตของยุคสมัยใหม่ (Modernity) ซึ่งมองว่าเรื่องเพศ / ชีวิตทางเพศถูกกำหนดโดยธรรมชาติ (William Siomon: 2003,22) พฤติกรรมทางเพศที่ถูกมองว่า “ผิดปกติ” (Perversion) จะได้รับความสนใจจากวงการแพทย์

โดยเฉพาะคนที่มีจิตใจตรงข้ามกับเพศสรีระ (Transgender) และคนรักเพศเดียวกัน (Homosexuality) (Mondimore, 1996: 27) อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางกระแสความคิดของแพทย์และนักวิทยาศาสตร์ที่มองคนเหล่านี้ในเชิงลบ ยังมีนักวิชาการบางคนพยายามที่จะใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาอธิบายพฤติกรรมทางเพศของกลุ่มคนเหล่านี้ในเชิงบวก ซึ่งถือเป็นการนำเสนอความคิดเรื่อง “ความหลากหลายทางเพศ” ในวงวิชาการ การศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ การศึกษาของคาร์ล เฮนริค อุลริชส์ เรื่อง *Researches on the Riddle of Male-Male Love* ที่ชี้ให้เห็นว่ามนุษย์มีการแสดงพฤติกรรมและอารมณ์ทางเพศได้หลากหลาย และพฤติกรรมทางเพศทุกรูปแบบล้วนเป็นสิ่งที่ธรรมชาติสร้างมา (Rita Felski, 1994:4) อุลริชส์ชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรม “รักเพศเดียวกัน” เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ กล่าวคือ ในกรณีของผู้ชายที่มีความรู้สึกรักชอบเพศเดียวกันมีสาเหตุมาจากผู้ชายคนนั้นมีฮอร์โมนของผู้หญิงในตัวมาตั้งแต่กำเนิดทำให้มีจิตใจแบบผู้หญิงและสนใจในเพศเดียวกัน ผู้ชายที่มีพฤติกรรมเช่นนี้จะมีชื่อเรียกว่า Urnings (Karl Heinrich Ulrichs, 1994:34) ผู้ชายที่มีจิตใจแบบ “เยิร์นนิ่ง” จะมีการแสดงออกแบบผู้หญิงหรือมีลักษณะท่าทางเหมือนผู้หญิง ส่วนในกรณีของผู้หญิงที่ชอบเพศเดียวกัน เนื่องจากผู้หญิงคนนั้นมีฮอร์โมนผู้ชายมากกว่าปกติ ส่วนผู้ชายที่มีความสนใจในเพศตรงข้าม (ผู้หญิง) จะถูกเรียกว่า Dioning (Mondimore, 1996: 29)

นอกจากนั้น อุลริชส์ยังอธิบายให้เห็นถึงบุคคลที่เกิดมามีเพศสรีระทั้งชายและหญิง หรือเป็น “กะเทยแท้” (Hermaphrodites) ซึ่งแบ่งออกเป็นสองลักษณะคือ กะเทยแท้ชาย หมายถึง บุคคลที่เกิดมามีอวัยวะสืบพันธุ์ชายปรากฏให้เห็น แต่ภายในยังมีอวัยวะเพศหญิงซ่อนอยู่ ส่วนอีกพวกหนึ่งคือกะเทยแท้หญิง หมายถึง บุคคลที่เกิดมามีอวัยวะสืบพันธุ์หญิงแต่ภายในยังมีอวัยวะเพศชายซ่อนอยู่ อุลริชส์อธิบายว่า กะเทยแท้ชายจะมีจิตใจและความรู้สึกแบบเดียวกับผู้ชายที่เป็น “เยิร์นนิ่ง” กล่าวคือ ทั้งเยิร์นนิ่งและกะเทยแท้ชายจะมีความรู้สึกรักชอบเพศชาย ซึ่งความรู้สึกรักชอบเพศเดียวกันนี้ก็มีสาเหตุมาจากการทำงานของสมอง (Ulrichs, 1994, 53-54) คำอธิบายในทำนองเดียวกับอุลริชส์ยังพบได้ในการศึกษาของแม็กนุส เฮิร์ชเฟลด์ ผู้ก่อตั้งสถาบัน Institute for Sexology ในปี ค.ศ.1919 และเป็นผู้บัญญัติศัพท์ Transvestism เพื่ออธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมของคนที่ชอบบุคคลที่มีสภาพจิตใจตรงข้ามกับเพศสรีระ เช่น ผู้ชายที่มีจิตใจเป็นผู้หญิงและผู้หญิงที่มีจิตใจเป็นชาย เฮิร์ชเฟลด์เชื่อว่าสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมเช่นนี้มาจากปัจจัยทางชีววิทยา กล่าวคือ ในช่วงปฏิสนธิเป็นตัวอ่อนในครรภ์ เซลล์ที่ผลิตอวัยวะเพศมีการทำงานผิดปกติเมื่อคลอดออกมาแล้วก็จะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมทางเพศที่ตรงข้ามกับเพศสรีระ การแสดงพฤติกรรมทางเพศที่แตกต่างจากเพศสรีระยังคงมีความหลากหลาย ซึ่งเฮิร์ชเฟลด์ได้แบ่งออกเป็น 16 ลักษณะ โดยพิจารณาจากปัจจัย 4 อย่าง คือ อวัยวะเพศ การแสดงออกทางร่างกาย แรงกระตุ้นทางเพศ และ การแสดงอารมณ์ความรู้สึก (Magnus Hirschfeld, 1998, 97-104)

ในทศวรรษ 1940 อัลเฟร็ด คินซีเขียนหนังสือเรื่อง *Sexual Behavior in the Human Male*(1948) ได้อธิบายให้เห็นว่าพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์มีความซับซ้อน คินซีอาศัยการวิจัยเชิงสถิติโดยการเก็บข้อมูลประวัติชีวิตทางเพศของคนหลายพันคนที่มีพื้นฐานแตกต่างกันในด้านศาสนา เชื้อชาติ การศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจ สิ่งสำคัญที่คินซีค้นพบคือมนุษย์ทุกคนสามารถมีพฤติกรรมทางเพศได้หลากหลาย โดยมีระนาบของพฤติกรรมที่ต่างกันสองด้าน ด้านหนึ่งเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมแบบรักเพศเดียวกันเพียงอย่างเดียว อีกด้านหนึ่งเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมรักเพศเดียวกันเพียงอย่างเดียว ส่วนระนาบที่อยู่ตรงกลางระหว่างสองด้านคือบุคคลที่สามารถแสดงพฤติกรรมทางเพศได้ทั้งสองแบบหรือเป็นพวก “รักสองเพศ” (Bisexuality) ทฤษฎีดังกล่าวรู้จักในนาม Heterosexual-Homosexual Rating Scale ซึ่งเป็นการตรวจวัดพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์จากระดับ

0-6 ระดับศูนย์หมายถึงบุคคลที่เป็นรักต่างเพศ ระดับหกหมายถึงบุคคลที่เป็นรักเพศเดียวกัน (Mondimore, 1996:85) ในความคิดของคินซีเชื่อว่าความรู้สึกรักเพศเดียวกันเป็นเรื่องปกติที่สามารถเกิดขึ้นได้กับมนุษย์ทุกคน

ในช่วงทศวรรษ 1990 ความคิดเรื่องความหลากหลายทางเพศยังพบได้ในการศึกษาของ แอนน์ ฟาอุสโต-สเตอร์ลิง (1993) ซึ่งได้อาศัยความรู้ทางชีววิทยามาอธิบายให้เห็นความหลากหลายทางเพศที่มากไปกว่าเพศชายและเพศหญิง ฟาอุสโต-สเตอร์ลิงชี้ว่าเพศสรีระของมนุษย์ยังมีความซับซ้อนมาก โดยเฉพาะในกลุ่มคนที่เป็น “อินเตอร์เซ็ก” (Intersex) หรือบุคคลที่เกิดมามีเพศสรีระที่มากกว่าหนึ่งแบบ (Fausto-Stering, 2002: 469) ซึ่งแยกได้เป็นสามกลุ่มใหญ่ๆคือ เพศกะเทยแท้ (herm) หมายถึงบุคคลที่มีทั้งอวัยวะสืบพันธุ์ชายและหญิงที่สามารถผลิตสเปิร์มและผลิตไข่ได้ในคนๆเดียว เพศกะเทยเทียมชาย(merm) หมายถึงบุคคลที่มีอวัยวะสืบพันธุ์ชายเด่นและมีอวัยวะสืบพันธุ์หญิงไม่ชัดเจน ผลิตอสุจิได้ แต่ไม่สามารถผลิตไข่ได้ เพศกะเทยเทียมหญิง(ferm) หมายถึง บุคคลที่มีอวัยวะสืบพันธุ์หญิงชัดเจน แต่มีอวัยวะสืบพันธุ์ชายไม่ชัดเจน ผลิตไข่ได้แต่ผลิตอสุจิไม่ได้ (Anne Fausto-Stering, 2002:78) ความซับซ้อนของเพศสรีระดังกล่าวนี้ยังสะท้อนให้เห็นความซับซ้อนของการแสดงอารมณ์และความรู้สึกทางเพศด้วย

ฟาอุสโต-สเตอร์ลิงตั้งข้อสังเกตว่าบุคคลที่เป็นอินเตอร์เซ็กมีลักษณะเฉพาะด้านทางจิตใจที่ไม่เหมือนกับเพศหญิงและเพศชาย และการทำความเข้าใจคนกลุ่มนี้ก็จำเป็นต้องเข้าใจความซับซ้อนของอารมณ์ความรู้ทางเพศของคนเหล่านี้ด้วย เท่าที่ผ่านมา ความเข้าใจคนกลุ่มนี้มักจะมาจากรู้ทางการแพทย์ซึ่งมองว่าการมีเพศสรีระที่มากกว่าหนึ่งแบบเป็นอาการผิดปกติทางร่างกาย หรือเปรียบเสมือนโรคชนิดหนึ่งที่ต้องได้รับการแก้ไข แต่การแก้ไขที่เกิดขึ้นมักจะทำตัดสินใจให้บุคคลที่เป็นอินเตอร์เซ็กมีเพศสรีระเพียงแบบเดียว คือ ให้มีเพศสรีระชายหรือเพศสรีระหญิงเท่านั้น สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าวิทยาศาสตร์การแพทย์พยายามลดทอนเพศสรีระของมนุษย์ให้เหลือเพียงสองเพศ คือ เพศชายและเพศหญิงเท่านั้น บุคคลที่เกิดมามีเพศสรีระมากกว่าหนึ่งแบบจึงรู้สึกสับสนในอัตลักษณ์ทางเพศของตนเอง ทั้งๆที่การเป็น “อินเตอร์เซ็ก” คือภาพสะท้อนให้เห็นความหลากหลายทางเพศที่สำคัญ ฟาอุสโต-สเตอร์ลิงจึงเสนอแนะว่าการแก้ไขปัญหาของบุคคลที่เกิดมาเป็น “อินเตอร์เซ็ก” ไม่ควรที่จะใช้มาตรฐานของระบบสองเพศไปตัดสิน หรือไม่ควรที่จะผ่าตัดให้พวกเขาเป็นเพศสรีระอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ควรปล่อยให้บุคคลเหล่านี้ใช้ชีวิตอยู่กับการมีเพศสรีระที่มากกว่าหนึ่งแบบ ((Anne Fausto-Stering, 2002:472)

จะเห็นได้ว่า ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ได้แบ่งพรมแดนความเข้าใจเรื่องเพศของมนุษย์เป็นสองด้าน ด้านหนึ่งพยายามชี้วัดตัดสินว่าอะไรคือเพศที่ “ปกติ” และ “ผิดปกติ” และอีกด้านหนึ่งพยายามชี้ให้เห็นความหลากหลายของเพศสรีระและการแสดงความรู้สึกทางเพศ แต่การมองในแบบหลังนี้ช่วยให้เห็นความซับซ้อนและความไม่คงที่ของอัตลักษณ์และพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยทางชีววิทยา เช่น การหลั่งฮอร์โมนเพศและการทำงานของสมอง ความรู้ทางวิทยาศาสตร์จึงอาจเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้เกิดความเข้าใจถึงเงื่อนไขและปัจจัยทางธรรมชาติที่มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมและอารมณ์ความรู้สึกทางเพศของมนุษย์ที่แตกต่างหลากหลาย

จิตเวชศาสตร์กับการอธิบายความหลากหลายทางเพศ

จุดเปลี่ยนที่สำคัญที่เกิดจากวงการจิตเวชศาสตร์ ก็คือการชี้ให้เห็นถึงความหลากหลายของอารมณ์ ความรู้สึกและพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์ เมื่อมีการศึกษาเรื่องราวทางเพศในมิติทางจิตจะทำให้เห็นว่า อารมณ์และความรู้สึกทางเพศเป็นสิ่งที่ไม่คงที่ นักจิตเวชศาสตร์จะสนใจอธิบาย sexual object choice (ทางเลือกในวัตถุทางเพศ) ที่เกิดขึ้นกับความรู้สึกของบุคคลและส่งผลให้บุคคลมีพฤติกรรมทางเพศแบบใดแบบหนึ่ง (Garton, 2004 :1982) แต่นักจิตเวชศาสตร์มักจะอธิบายพฤติกรรมทางเพศโยงเข้ากับเรื่องชีววิทยา เห็นได้จากการศึกษาของริชาร์ด ฟอน คราฟท์-เอบิง เรื่อง *Psychopathia Sexualis* (1886) ซึ่งอธิบายถึงพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์ในหลายรูปแบบ เช่น การแสวงหาความสุขทางเพศโดยอาศัยวัตถุสิ่งของเป็นเครื่องมือสำเร็จ ความใคร่ (Sexual Fetishism) การมีความสุขจากการทรมานผู้อื่นในการมีเพศสัมพันธ์ (Sadism) การมีความสุขเมื่อได้รับความเจ็บปวดเมื่อมีเพศสัมพันธ์ (Masochism) การมีความสุขทางเพศโดยผ่านการใช้วัตถุสิ่งของ การมีความสุขทางเพศกับเด็ก (Paedophilia) การมีสภาพจิตใจที่ต่างไปจากเพศสรีระ รวมทั้งความสุขทางเพศกับการมีเพศสัมพันธ์กับคนเพศเดียวกัน พฤติกรรมเหล่านี้ถูกอธิบายว่าเป็นผลมาจากระบบประสาทที่ผิดปกติ (Paraesthesia) (Rita Felski: 1994,1) คราฟท์-เอบิงได้เสนอทฤษฎี Degeneracy เพื่อที่จะอธิบายว่าพฤติกรรมรักเพศเดียวกันมีสาเหตุมาจากความผิดปกติของระบบประสาทที่ส่งผลกระทบต่อให้บุคคลรู้สึกว่าคุณค่าตัวเองต่ำต้อย ความผิดปกตินี้นำไปสู่ความเสื่อมถอยในการแสดงออกทางพฤติกรรม (Mondimore, 1996:36) ถึงแม้ว่าการศึกษาของคราฟท์-เอบิงจะเป็นการมองพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์ในเชิงสุขภาพจิต แต่ก็เป็นการทำให้สังคมรับรู้ว่ามนุษย์สามารถแสดงพฤติกรรมทางเพศได้หลากหลาย

คำอธิบายเกี่ยวกับความผิดปกติของระบบประสาทที่มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมทางเพศ ยังพบได้ใน การศึกษาของซิกมوند ฟรอยด์ ซึ่งพยายามอธิบายปัญหาทางเพศด้วยความรู้ทางชีววิทยาและจิตเวชศาสตร์ โดยฟรอยด์เชื่อว่าจิตใจของมนุษย์มีผลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรม การทำความเข้าใจเรื่องนี้ฟรอยด์ได้ สร้างทฤษฎีคู่ตรงข้ามระหว่างสิ่งที่อยู่ข้างใน (นามธรรม) กับสิ่งที่อยู่ภายนอก (รูปธรรม) ฟรอยด์สนใจสิ่งที่อยู่ภายในซึ่งเป็น “ตัวตน” ของมนุษย์ ตัวตนนี้มีความสำคัญมากเพราะทำให้บุคคลรู้ว่าตนเองเป็นใคร ในหนังสือ *Three Essays on the Theory of Sexuality* (1905) ฟรอยด์อธิบายถึง “แรงขับ” ทางเพศของมนุษย์ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ชีวิตในวัยทารกและวัยเด็ก ซึ่งในวัยนี้ มนุษย์จะแสดงความรู้สึกทางเพศที่หลากหลาย ไม่มีรูปแบบที่ตายตัว เมื่อบุคคลเติบโตจนถึงวัยรุ่น พฤติกรรมทางเพศจะเปลี่ยนแปลงไป วิธีการที่ฟรอยด์ใช้เพื่อทำความเข้าใจเรื่องเพศในตัวมนุษย์ คือ วิธีการชกประวัติ หรือ Talking Cure (Garton, 2004: 174) ซึ่งเป็นวิธีการพูดคุยกับคนไข้เพื่อให้เขาเล่าความทรงจำและประสบการณ์ทางเพศในอดีตตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ จากการชกถามนี้จะทำให้ฟรอยด์เข้าใจ “ปมทางจิต” ที่แอบแฝงอยู่ในคนๆนั้น และส่งผลให้เขาแสดงพฤติกรรมทางเพศในชีวิตประจำวัน นอกจากนั้นฟรอยด์ยังชี้ว่าบุคคลที่มีระบบประสาททำงานผิดปกติจะมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมและอารมณ์ทางเพศ (Mondimore, 1996:71)

อย่างไรก็ตาม การศึกษาในเวลาต่อมาทำให้ฟรอยด์เชื่อว่าความรู้สึกรักเพศเดียวกัน ไม่ใช่ความผิดปกติ แต่เป็นการแสดงพฤติกรรมทางเพศที่สลับขั้ว (Inverts) (Robert A. Nye: 1999,185) ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ทางเพศในวัยเด็ก เด็กบางคนอาจมีระบบประสาทที่ทำงานผิดปกติซึ่งทำให้แสวงหาความพึงพอใจทางเพศแบบแปลกๆ ความรู้สึกชอบเพศเดียวกันจึงเป็นทางเลือกและเป็นจินตนาการในการแสวงหา

ความสุขทางเพศของคนบางคน พรอยด์เชื่อว่าทุกคนมีทั้งความรู้สึกชอบเพศเดียวกันและชอบคนต่างเพศ หรือสามารถรักได้ทั้งเพศชายและเพศหญิง ความรู้สึกนี้เป็นเรื่องปกติของมนุษย์ กล่าวคือ มนุษย์ทุกคนจะต้องมีความรู้สึกรักได้ทั้งสองเพศเกิดขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งของชีวิต จนกว่ามนุษย์จะเลือกในสิ่งที่ตนเองปรารถนา ซึ่งเกิดมาจากสัญชาตญาณตามธรรมชาติ พรอยด์อธิบายว่าแรงขับทางเพศไม่มีตัวตนที่เป็นเอกลักษณ์เดี่ยว แต่มีรูปแบบที่หลากหลายไม่เป็นเอกภาพซึ่งต่อมาคาร์ค ลาคองได้นำความคิดนี้ไปตีความใหม่เพื่อที่จะอธิบายให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างจิตได้สำนึกกับแรงขับทางเพศของมนุษย์ ลาคองไม่เชื่อในความแตกต่างระหว่างเพศชายและหญิง เพราะความแตกต่างเป็นเรื่องของการจัดแบ่งทางสังคมซึ่งอาศัย “ภาษา” ในการนิยามความหมาย ดังนั้น ตัวตนและอัตลักษณ์ทางเพศของมนุษย์จึงเป็นภาพสะท้อนของจินตนาการ และเป็น “แรงขับ” (Drives) ระหว่างจิตสำนึกและจิตใต้สำนึก ซึ่งแรงขับนี้มักจะมีสภาพที่ไม่สามารถเติมเต็มได้ หรือทำให้สมบูรณ์ไม่ได้ ตัวตนทางเพศจะเกิดขึ้นจากการรับรู้ของคนอื่น หรือจะต้องมีคนอื่นหรือสิ่งที่อยู่ภายนอกเป็นที่อ้างอิงเพื่อที่จะมีตัวตน สำนึกของการมีตัวตนจะเกิดขึ้นเมื่อภาพแห่งตัวตนสะท้อนกลับมายังตัวเองโดยผ่านการมองตัวตนของคนอื่น (Juliet Mitchell and Jacqueline Rose, 1982:5)

นักจิตเวชศาสตร์บางคนอธิบายต่างไปจากทฤษฎีของคราฟท์-เอ빙และพรอยด์ เช่น การศึกษาของ เฮพล็อค เอลลิส ซึ่งเขียนหนังสือชุดเรื่อง *Studies in Psychology of Sex* จำนวน 6 เล่ม ระหว่างปี ค.ศ.1897-1910 หนังสือชุดเหล่านี้ได้อธิบายให้เห็นถึงพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์ที่มีหลายรูปแบบ ซึ่งสัมพันธ์กับปัจจัยทางชีววิทยา เอลลิสต้องการโต้แย้งกับทฤษฎีของคราฟท์-เอ빙และซิกมันด์ พรอยด์ที่อธิบายว่าพฤติกรรม รักเพศเดียวกัน เป็นความ “เบี่ยงเบนทางเพศ” แต่เอลลิสคิดว่าพฤติกรรมทางเพศต่างๆของมนุษย์ เช่น การสำเร็จความใคร่ หรือการแสวงหาความสุขทางเพศโดยการสร้างจินตนาการให้ตัวเอง(Auto-erotism) และการรักชอบคนเพศเดียวกัน มิใช่อาการป่วยทางจิตแต่เป็นพฤติกรรมตามธรรมชาติของสิ่งมีชีวิต (Ivan Crozier, 2008:27) นอกจากนี้ในหนังสือเล่มที่สองเรื่อง *Sexual Inversion* (1897) เอลลิสยังอธิบายให้เห็นว่าพฤติกรรมรักเพศเดียวกันสามารถพบได้ทั้งในเพศชายและเพศหญิง รวมทั้งเกิดขึ้นได้ทุกช่วงวัย และความรู้สึกชอบเพศเดียวกัน มิใช่สิ่งที่ “ผิดปกติ” แต่อย่างไร เอลลิสยังชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมรักเพศเดียวกันสามารถพบได้ในหลายวัฒนธรรมตั้งแต่ยุคโบราณมาจนถึงปัจจุบัน เอลลิสเชื่อว่าพฤติกรรมรักเพศเดียวกันเป็นพฤติกรรมทางเพศที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่นเดียวกับพฤติกรรมแบบอื่นที่มนุษย์มี แต่ธรรมชาติมิได้เป็นตัวกำหนดทุกสิ่งทุกอย่าง หากแต่เป็นเพียง “พื้นฐาน” ของการแสดงออกทางพฤติกรรม ส่วนการควบคุมพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์จะมาจากสังคม (Crozier, 2008:29)

การศึกษาความหลากหลายทางเพศในมิติประวัติศาสตร์

การศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับเพศในมิติประวัติศาสตร์ ได้สร้างคุณูปการที่สำคัญคือ ชี้ให้เห็นว่าเรื่องเพศ เป็นผลผลิตทางสังคม มิได้เป็นสิ่งที่คงที่ตายตัว และมีผลจากการกระทำของธรรมชาติ (weeks, 1981: 3) การศึกษาของแมรี แม็คอินทอช เรื่อง *The Homosexual Role* (1968) ที่ชี้ให้เห็นว่าอัตลักษณ์ของคนรักเพศเดียวกันไม่ได้เกิดขึ้นทุกสังคม และในสังคมอังกฤษ อัตลักษณ์นี้ก็เพิ่งปรากฏให้เห็นในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 17 การศึกษาของมิเชล ฟูโก้ จากเรื่อง *The Will to Knowledge* (1978) เป็นจุดเริ่มต้นของการทบทวนประวัติศาสตร์เรื่องเพศของมนุษย์ที่สำคัญ เพราะได้ตั้งคำถามเกี่ยวกับความรู้และทฤษฎีตะวันตกว่าทำให้เราเข้าใจเรื่องเพศได้จริงหรือไม่ โดยฟูโก้ได้ชี้ให้เห็นบริบททางสังคมของตะวันตกตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 19 ซึ่งเป็น

ยุคความสมัยใหม่ (Modernity) ที่เชื่อในระบบเหตุผล ความรู้วิทยาศาสตร์ เศรษฐกิจแบบทุนนิยม และลัทธิปัจเจกชนนิยม สิ่งเหล่านี้หล่อหลอม จัดระเบียบ และควบคุมเรื่องเพศในระดับต่างๆ จนทำให้เรื่อง “เพศวิถี” กลายเป็นสาระสำคัญในความรู้สึกเกี่ยวกับตัวตน (Sense of Self) (Weeks, Holland and Waites, 2003:7) ดังนั้น สิ่งที่เราคิดเกี่ยวกับเพศจึงเป็นผลพวงของยุคความสมัยใหม่ (Felski, 1994:1-2) คำอธิบายเกี่ยวกับเพศ เช่น รักต่างเพศ รักเพศเดียวกัน จึงเป็นวาทกรรมของสังคมที่ถูกสร้างขึ้นโดยสถาบันต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น การแพทย์ กฎหมาย จิตวิทยา หรือศาสนา

การศึกษาในมิติประวัติศาสตร์ยังทำให้เกิดการตีความใหม่เกี่ยวกับเรื่องเพศ โดยการชี้ให้เห็นบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการสร้างความรู้เกี่ยวกับเพศ การตีความใหม่นี้ได้รับความสนใจจากนักวิชาการสายสังคมศาสตร์โดยเฉพาะในช่วงทศวรรษ 1960 เป็นต้นมา เพราะในช่วงนี้เป็นช่วงที่มีการเคลื่อนไหวทางสังคมจากกลุ่มเกย์และเลสเบียนที่ออกมาต่อสู้เรียกร้องสิทธิเสรีภาพ นักประวัติศาสตร์ที่ศึกษาอัตลักษณ์เกย์และเลสเบียนออกมาค้นหาหลักฐานของการมีอยู่และความเป็นมาเกี่ยวกับพฤติกรรมรักเพศเดียวกันของมนุษย์ในวัฒนธรรมต่างๆ เพราะหลักฐานเหล่านั้นถูกกลบเกลื่อนและไม่ได้รับความสนใจจากประวัติศาสตร์กระแสหลัก (Vance, 2005:18) ตัวอย่างการศึกษาของเจฟฟรีย์ วิดส์ เรื่อง *Coming Out: Homosexual Politics in Britain from the 19th Century to the Present* (1977) ชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่าง “พฤติกรรม” รักเพศเดียวกัน (Homosexual Behavior) ซึ่งเป็นพฤติกรรมทางเพศที่พบได้ในหลายวัฒนธรรม กับ “อัตลักษณ์” ของคนรักเพศเดียวกัน (Homosexual Identity) ซึ่งในแต่ละสังคมจะมีการให้ความหมายที่ต่างกัน เช่น มีคำเรียกที่ต่างกัน มีคุณค่าที่ต่างกัน

การศึกษาของโจนาธาน แคนธซ์ เรื่อง *Gay American History* (1976) ชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมชายรักชายในประวัติศาสตร์อเมริกาแตกต่างไปจากพฤติกรรมเกย์ในคริสต์ศตวรรษที่ 20 เพราะในอดีตพฤติกรรมชายรักชายไม่ถูกมองว่าเป็นอัตลักษณ์ทางเพศ แต่เป็นความต้องการทางเพศที่เกิดขึ้นชั่วคราว อารมณ์และความเสนหาคอนเพศเดียวกันจึงมีนิยามที่แตกต่างกันในแต่ละยุคสมัยขึ้นอยู่กับค่านิยม ความเชื่อ และขนบธรรมเนียมประเพณี การศึกษาของแรนดอล์ฟ ทรัมแบ็ค เรื่อง *Sex and Gender Revolution Volume 1* (1998) ชี้ให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงความคิดเรื่อง “รักต่างเพศ” จะเกิดขึ้นพร้อมกับการปรากฏตัวของวัฒนธรรมชายรักชายหรือไฮโดไมต์ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18 พฤติกรรมของไฮโดไมต์ทำทนายความหมาย “ความเป็นชาย” เพราะผู้ชายสามารถแสดงบทบาทเป็น “ฝ่ายรับ” เมื่อมีเพศสัมพันธ์กับชายอื่น ดังนั้น เพื่อที่จะไม่ให้ถูกมองว่าเป็นฝ่ายรับ ผู้ชายจึงต้องเน้นบทบาทฝ่ายรุกและความเป็นรักต่างเพศของตัวเองเพื่อที่จะไม่ให้ถูกกล่าวหาว่าเป็นไฮโดไมต์ที่มีพฤติกรรมการแสดงออกแบบหญิง การศึกษาของทรัมแบ็คทำให้เกิดการตั้งคำถามว่าอัตลักษณ์ทางเพศในคริสต์ศตวรรษที่ 18 มีเอกภาพจริงหรือไม่ เพราะวัฒนธรรมไฮโดไมต์ชี้ให้เห็นความหลากหลายของอัตลักษณ์ทางเพศที่ได้มีเพียงแต่ชายหญิงเท่านั้น เช่นเดียวกับการศึกษาของเดวิด เฮลเพอริน เรื่อง *How To Do the History of Homosexuality* (2002) ก็ชี้ให้เห็นว่าวัฒนธรรมไฮโดไมต์เป็นวัฒนธรรมที่ทำทนายระบบ “เพศสภาพ” ตามบรรทัดฐาน การมีอยู่ของไฮโดไมต์มิใช่การตอกย้ำต้นกำเนิดหรือรากเหง้าของไฮโมเช็กซวล หากแต่เป็นหลักฐานที่พิสูจน์ว่าเอกภาพของชายและหญิงไม่มีอยู่จริง (Garton, 2004:100) ทั้งทรัมแบ็คและเฮลเพอรินทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงความคิดเรื่องเพศในสังคมตะวันตกในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18 ซึ่งเปลี่ยนความเชื่อจากการมองพฤติกรรมทางเพศสองแบบระหว่างฝ่ายกระทำ (Active) และฝ่ายถูกกระทำ (Passive) ไปสู่การมอง

เพศในเชิง “เพศสภาพ” ที่มีความแตกต่างระหว่างความเป็นชายและความเป็นหญิง กับ “เพศวิถี” สองแบบระหว่างความเป็นรักต่างเพศและรักเพศเดียวกัน

ข้อสังเกตดังกล่าวนี้สร้างคุณูปการให้การศึกษาเรื่องเพศเป็นอย่างมากและเป็นบ่อเกิดของกระบวนการทัศน์แบบ Social Construction เพราะทำให้เห็นว่าพฤติกรรมทางเพศในวัฒนธรรมอื่น ๆ นอกสังคมตะวันตกย่อมถูกสร้างความหมายที่ต่างไป และไม่จำเป็นต้องมีคำเรียกเหมือนกับคำของตะวันตก เช่น เกย์ เลสเบียน ไบเซ็กชวล ฯลฯ นอกจากนี้ การแบ่งแยก “รักต่างเพศ” ออกจาก “รักเพศเดียวกัน” ที่เกิดขึ้นในตะวันตกก็อาจเป็นสิ่งที่ไม่เกิดขึ้นในสังคมอื่น ๆ จะเห็นได้ว่าคำถามจากการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์ช่วยให้เข้าใจว่าการจัดประเภทและการสร้างนิยามเกี่ยวกับพฤติกรรมและบทบาททางเพศของมนุษย์ไม่ใช่สิ่งสากลเหมือนคำอธิบายเชิงวิทยาศาสตร์ (Vance, 2005:20)

สตรีนิยมกับการอธิบายความหลากหลายทางเพศ

องค์ความรู้จากนักสตรีนิยม คือการชี้ให้เห็นว่าความรู้เกี่ยวกับเพศ (สตรีระ, อารมณ์, พฤติกรรม, อัตลักษณ์) ถูกสร้างมาจากบรรทัดฐานของผู้ชาย หรือสังคมที่ยึดมาตรฐานรักต่างเพศที่ให้อำนาจแก่ผู้ชาย (Stevi Jackson, 2003: 69) กล่าวคือผู้ชายที่เป็นแพทย์หรือนักวิทยาศาสตร์จะใช้อคติส่วนตัวจัดระเบียบและควบคุมผู้หญิงให้อยู่ใ้อำนาจของตน (Felski, 1994: 5) นอกจากนี้สตรีนิยมจะชี้ให้เห็นว่าการสร้างความรู้เกี่ยวกับเพศเป็นเรื่องทางการเมืองที่สะท้อนสังคมที่ให้อำนาจกับผู้ชาย (Felski, 1994: 6) นักสตรีนิยมยังชี้ให้เห็นว่าการแสดงออกทางเพศของมนุษย์มีความซับซ้อนระหว่างการแสดงบทบาทตามเพศสรีระ กับการแสดงอารมณ์ ความปรารถนาที่ซุกซ่อนอยู่ภายใน ซึ่งทั้งสองส่วนนี้อาจจะไปด้วยกันหรือไม่ไปด้วยกันก็ได้ ในประเด็นนี้ เกล์ รุบิน เคยอธิบายไว้ในบทความเรื่อง *The Traffic in Woman* ปี 1975 โดยชี้ว่าความจริงเกี่ยวกับเพศวิถีที่มาจากกระบวนการทัศน์แบบสาระัตถนิยม (Essentialism) หรือเชื่อมั่นในความจริงตามธรรมชาติ เป็นเรื่องที่ทำให้ผู้หญิงและผู้ชายถูกแบ่งแยกออกจากกัน ดังนั้นการทำความเข้าใจเรื่องเพศในสังคมจึงต้องมองความสัมพันธ์ระหว่าง “เพศสรีระ” กับ “เพศสภาพ” (Gender) รูบินเสนอระบบ sex/gender system ในฐานะเป็นเครื่องมือที่จะบ่งบอกว่าสังคมมีวิธีการนิยามความหมายของรสนิยมทางเพศหรือเพศวิถีของมนุษย์อย่างไร นอกจากนี้รูบินยังชี้ว่าการทำความเข้าใจเรื่อง “เพศสภาพ” ต้องแยกออกจากเรื่อง “เพศวิถี” เพราะพรมแดนทั้งสองนี้มีความต่างกัน กล่าวคือ เพศสภาพเป็นเรื่องของการแสดงบทบาททางสังคม ส่วนเพศวิถีเป็นเรื่องของพฤติกรรมและอารมณ์ความรู้สึก ทั้งสองส่วนนี้อธิบายการแสดงออกทางเพศของมนุษย์ที่ต่างกัน (Carole S. Vance, 2005:17)

ความหลากหลายทางเพศในทัศนะแบบสตรีนิยม ยังทำให้เข้าใจว่าการแสดง “ความเป็นหญิง” (Femininity) และ “ความเป็นชาย” (Masculinity) มีความซับซ้อน กล่าวคือ การแสดงบทบาทตามเพศสรีระอาจเป็นเพียงรูปแบบหนึ่งของการแสดงอัตลักษณ์ทางเพศของมนุษย์ แต่การแสดงความเป็นหญิงและความเป็นชายที่ไม่เป็นไปตามเพศสรีระก็เป็นรูปแบบหนึ่งที่มนุษย์สามารถแสดงออกในสถานการณ์ต่างๆ ในประเด็นนี้ นักสตรีนิยมจึงตั้งคำถามต่อ “ความเป็นหญิง” งานศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ การศึกษาของเซอร์รี ไรต์และ แฮร์เรียต ไวท์เฮด เรื่อง *Sexual Meanings* (1981) เป็นการศึกษาที่ทำทลายความคิดสตรีนิยมในอดีตที่ไม่ได้ตั้งคำถามว่าอะไรคือเพศสภาพ และใช้เพศสภาพเป็นศูนย์กลางในการวิเคราะห์ การศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าความคิดเรื่อง Gender และ Sexuality เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาภายหลัง ช่วงเวลาดังกล่าวจึงเป็นการทบทวนว่าทฤษฎีเพศที่ใช้ในกลุ่มสตรีนิมนั้นน่าเชื่อถือหรือไม่ ไม่ว่าจะเป็นการนำเรื่อง “เพศสภาพ” ไปอธิบายการกดขี่ข่มเหงผู้หญิง หรือ

ทำความเข้าใจเพศวิถีที่หลากหลาย (Barbara L. Voss, 2005:51) นอกจากนี้นักสตรีนิยมยังชี้ให้เห็นว่าความคิดแบบ “สารัตถะนิยม” ทำให้นักต่อสู้เพื่อสิทธิสตรีตกอยู่ใต้ความเชื่อเรื่องความเป็นสากลของ “ความเป็นหญิง” ซึ่งสิ่งนี้ถูกสร้างขึ้นจากโลกทัศน์ของผู้หญิงชนชั้นกลางผิวขาว (Garton, 2004:156)

ในการศึกษาของจูดีธ บัตเลอร์ เรื่อง *Gender Trouble* (1990) อธิบายให้เห็นว่าความหมายของคำว่า “ผู้หญิง” มิได้มีเอกภาพหรือเป็นสิ่งที่มั่นคง แต่การแสดงออกถึงความเป็น “ผู้หญิง” สามารถทำได้หลายแบบขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทางสังคมวัฒนธรรม เช่น การแสดงออกของผู้หญิงผิวขาวแตกต่างจากผู้หญิงผิวดำหรือผู้หญิงที่มีเชื้อชาติและศาสนาแตกต่างกัน เช่นเดียวกับการแสดงความเป็นชายก็มีหลายลักษณะ ดังนั้น การแสดง ความหมายและการแสดงออกถึงความเป็น “หญิง” และ “ชาย” จึงไม่ใช่สิ่งที่ตายตัว และไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับบรรทัดฐานของรักต่างเพศที่พยายามควบคุม “ผู้หญิง” และ “ผู้ชาย” ให้อยู่ใต้กฎของเพศสรีระเท่านั้น บัตเลอร์ชี้ให้เห็นว่า “เพศสภาพ” ของชายและหญิงสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามพฤติกรรม เช่น การแต่งกาย การแสดงกิริยาท่าทาง และการแสดงอารมณ์ความรู้สึก พฤติกรรมเหล่านี้ทำให้การแสดงความเป็นหญิงและชายมีความหลากหลาย หรือมีลักษณะเป็น “การแสดง” (acting) มากกว่าที่จะเป็นอัตลักษณ์ตายตัวที่ยึดโยงอยู่กับอวัยวะเพศ เช่น เพศชายที่แสดงออกกิริยาท่าทางและแต่งตัวแบบผู้หญิง จะให้ความหมายว่าตนเองเป็นหญิงโดยพิจารณาจาก “พฤติกรรม” ความเป็นหญิงจึงไม่ถูกนิยามจากเพศสรีระ

จะเห็นได้ว่า นักสตรีนิยมได้ชี้ให้เห็นว่ามนุษย์สามารถแสดงออกในบทบาททางเพศ และอัตลักษณ์ทางเพศได้หลายแบบ แต่เนื่องด้วยสังคมถูกควบคุมด้วยบรรทัดฐานแบบรักต่างเพศและความรู้แบบวิทยาศาสตร์จึงทำให้การแสดงออกทางเพศจำกัดอยู่แค่เพียง “เพศ” ทางชีววิทยา ซึ่งแบ่งแยกเพศเป็นสองแบบเท่านั้น คือ เพศชายและเพศหญิง และบุคคลก็ต้องแสดงออกให้ตรงตามเพศสรีระ ถ้าบุคคลแสดงบทบาททางเพศตรงข้ามกับเพศสรีระก็จะถูกมองว่า “ผิดปกติ” สตรีนิยมพยายามลบล้างมายาคติที่เกิดจากระบบสองเพศ และเสนอให้มองการแสดงออกทางเพศในมิติทางสังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งชี้ให้เห็นว่ามีอำนาจทางสังคมบางประการเข้ามา กำหนดและควบคุมความเข้าใจเกี่ยวกับเพศสภาพและเพศวิถีของมนุษย์ และมีความจำเป็นต้องทำความเข้าใจและรื้อทำลายอำนาจเหล่านั้นเพื่อจะไม่ทำให้เกิดการแบ่งแยกกีดกันและสร้างอคติให้กับกลุ่มคนที่มีอัตลักษณ์ทางเพศต่างไปจากบรรทัดฐานที่สังคมกำหนด

แนวคิดเคียวีร์กับความหลากหลายทางเพศ

การเกิดขึ้นของแนวคิดทฤษฎีเคียวีร์ มาจากช่วงทศวรรษ 1990 ซึ่งนักวิชาการสายสตรีนิยมในคลื่นลูกที่สามพยายามตั้งคำถามเกี่ยวกับการแสวงหาความรู้ที่เกิดจากทฤษฎี Gender และ Sexuality รวมถึงการวิพากษ์วิจารณ์ขบวนการเคลื่อนไหวของเกย์ในฐานะเป็นการเมืองเชิงอัตลักษณ์ (Jackson, 2003:69) และผลพวงของการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ในทศวรรษ 1980 (Suzanna Danuta Walters, 2005: 7) คำว่า “เคียวีร์” จึงมีความหมายกว้างและอยู่ภายใต้กระแสความคิดแบบโพสต์มอดิร์นนิสต์ แนวคิดหลังโครงสร้างนิยม และการรื้อสร้าง (Deconstructionism) หรืออาจอธิบายได้ว่าแนวคิดเคียวีร์สนใจที่จะท้าทายทฤษฎีกระแสหลักที่อธิบายเรื่องเพศแบบเหตุผลและวิทยาศาสตร์ (Steven Seidman, 1997:93) รวมทั้งการตั้งคำถามต่อวิธีคิดในการจัดประเภท Gender และ Sexuality ซึ่งมีรากเหง้ามาจากความรู้ทางการแพทย์และเพศศึกษาในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ซึ่งทำให้เรื่องเพศถูกจัดระเบียบกฎเกณฑ์ราวกับเป็นวัตถุสิ่งของ การตั้งคำถามเหล่านี้อาศัยความคิดแบบหลังโครงสร้างนิยม (Post-Structuralist) มาใช้เพื่อชี้ให้เห็นว่าการสร้างความจริงต่อเรื่องเพศที่ผ่านมายาพยายาม

แบ่งแยก กีดกันจนทำให้เกิดคู่ตรงข้ามระหว่าง “เพศปกติ” (Normative) และ “เพศผิดปกติ” (Deviance) (Voss, 2005: 52)

แนวคิดทฤษฎีควีเรียร์ ทำให้เกิดการทบทวนและการท้าทายวิธีคิดที่แบ่งแยกขั้ว เช่น การแบ่งแยก ระหว่างรักต่างเพศ กับรักเพศเดียวกัน การแบ่งผู้ชายกับผู้หญิง หรือผู้ชายกับเกย์ ควีเรียร์พยายามเสนอว่าการ คิดแบบแบ่งแยกนี้ทำให้เกิดการยึดมั่นความจริงแบบตายตัว หรือทำให้คิดว่าอัตลักษณ์เป็นสิ่งคงที่และมี เอกภาพ เช่น เมื่อเราคิดว่าเกย์ถูกกีดกันจากสังคม หรืออยู่ด้านตรงข้ามกับรักต่างเพศ เราก็จะยิ่งตอกย้ำอัต ลักษณ์และเพศวิถีที่ผิดปกติของเกย์ แนวคิดควีเรียร์ต้องการให้เกิดการอธิบายใหม่เกี่ยวกับเพศโดยผูกโยงเข้า กับเรื่องความหลากหลาย (Diversity) และชี้ให้เห็นว่าการอธิบายตัวตนทางเพศ อัตลักษณ์ พฤติกรรม และการ ปฏิบัติทางเพศไม่สามารถใช้ทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งได้ เพราะเรื่องเพศเป็นพรมแดนที่มีการต่อรองของอำนาจต่างๆ ดังนั้น การอธิบายเรื่องเพศแบบควีเรียร์จึงเป็นการอธิบายบริบทของการต่อสู้ ต่อรอง ท้าทายและการไถ่เกี้ยว ความหมายของคนกลุ่มต่างๆ (Jackson, 2003:72)

ในช่วงทศวรรษ 1970-1980 การเมืองเรื่องอัตลักษณ์ในขบวนการเคลื่อนไหวของเกย์และเลสเบียน ถูก วิจัยกันว่าอาศัยมุมมองโลกทัศน์แบบชนชั้นกลางผิวขาว ซึ่งทำให้มองไม่เห็นความแตกต่างหลากหลายในกลุ่ม เกย์และเลสเบียนซึ่งอาจประกอบด้วยคนผิวดำ ผิวดำ และชนชั้นล่าง (Nikki Sullivan, 2003:38) ดังนั้น ประเด็น ความแตกต่างทางชนชั้น เชื้อชาติ สีผิว ฐานะ จึงเป็นเรื่องสำคัญในการทำความเข้าใจความหลากหลายในเพศ วิถีซึ่งไม่ได้มีความเป็นเอกภาพเดียวกัน ประเด็นต่อมาคือ แนวคิดควีเรียร์ทำให้พรมแดนเรื่องเพศสภาพและ เพศวิถีเข้ามาบรรจบกัน เช่นการศึกษาของไดอาน่า ฟัสส์ (1991) และ สเตวี แจ็คสัน(2003) อธิบายว่าทั้งรักต่าง เพศและรักเพศเดียวกันล้วนอธิบายตัวตนทางเพศด้วย “เพศสภาพ” (Gender) หรือให้ความหมายกับความ เป็นชายและความเป็นหญิงเพื่อที่จะสร้างอัตลักษณ์ทางเพศ ข้อสังเกตดังกล่าวทำให้ความหมายของเพศสภาพและ เพศวิถีขยายขอบเขตออกไปจากเดิม โดยไม่จำเป็นต้องยึดติดกับการแยกขั้ว นอกจากนี้ชี้ให้เห็นปัญหาของ การแยกขั้วแล้ว แนวคิดควีเรียร์ยังชี้ว่าระบบรักต่างเพศ หรือบรรทัดฐานแบบรักต่างเพศ (Heteronormativity) ทำให้เกิดการกีดกันและการแบ่งแยกเพศ ส่งผลให้กลุ่มคนที่เป็นเพศอื่น เช่น เกย์ กะเทย เลสเบียน กลายเป็นคน ชายขอบ และยังชี้ให้เห็นว่าระบบรักต่างเพศได้สร้างให้ผู้ชายมีอำนาจเหนือกว่าเพศอื่นๆ ระบบรักต่างเพศจึง เป็นระบบที่กดขี่ข่มเหงโดยมีเพศชายมีอำนาจชี้หน้า (Jackson, 2003:72)

ข้อสังเกตเหล่านี้มีรากฐานมาจากกระแสความคิดหลังโครงสร้างนิยมที่ตั้งคำถามเกี่ยวกับวิธีการสร้าง ความจริงในโลก สำหรับการสร้างความจริงในเรื่องเพศนั้นก็เป็ผลพวงของระบบเหตุผลวิทยาศาสตร์ที่เชื่อความ จริงแท้ แนวคิดควีเรียร์จึงเป็นเหมือนการตอบโต้วิธีคิดแบบวิทยาศาสตร์ของตะวันตก กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ควีเรียร์ ต้องการวิพากษ์วิธีอธิบาย “ตัวตน” ของสรรพสิ่งต่างๆว่ามีความเป็นสากล ควีเรียร์ไม่เชื่อเรื่องความเป็นสากล ตามที่วิทยาศาสตร์อ้าง ดังนั้นอะไรก็ตามที่พยายามตอกย้ำความเป็นสากลในเรื่องเพศ นักคิดในแนวควีเรียร์จะ ออกมาวิพากษ์วิจารณ์ ขณะเดียวกันก็พยายามชูเรื่อง “ลักษณะเฉพาะ” “ความเป็นท้องถิ่น” “พื้นบ้าน” เพื่อทำให้ เห็นความซับซ้อนที่ปรากฏอยู่ในเรื่องเพศ นักวิชาการบางคนกล่าวว่าควีเรียร์สนใจ “ความแตกต่าง” ที่เกิดขึ้นใน กลุ่มคน หรือใน “ตัวตนของคน” เช่น ความแตกต่างที่เกิดขึ้นในกลุ่มชายรักชาย หญิงรักหญิง บุคคลข้ามเพศ กลุ่มคนเหล่านี้ไม่ได้มีเอกภาพเดียวกัน แต่มีความซับซ้อนในการแสดงตัวตนที่ต่างกัน

เมื่ออัตลักษณ์ทางเพศที่ปรากฏอยู่ในตัวคนเป็นสิ่งที่ไม่มีเอกภาพ ดังนั้น อัตลักษณ์ชาย หญิง เกย์ เลสเบียน กะเทย คนข้ามเพศ ก็ล้วนแล้วแต่เป็นอัตลักษณ์ที่ไม่มีแก่นแท้แน่นอน หากแต่มีลักษณะที่

เปลี่ยนแปลงไปตามความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างตัวคนกับสังคม ข้อวิจารณ์ของเควีย์จึงเปิดพรมแดนให้เกิดข้อถกเถียงว่าอะไรคือ “ตัวตน” หรือ “อัตลักษณ์” ที่แท้จริงของมนุษย์ เควีย์จะไม่เชื่อเรื่องความ “จริงแท้” ของเพศสภาพและเพศวิถี เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นผลที่เกิดจากการสร้าง “ความรู้” และความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันในสังคม (Sullivan, 2003: 41) เพราะขบวนการสร้างความรู้แยกไม่ออกจากการใช้อำนาจของกลุ่มคน ไม่ว่าจะป็นกลุ่มคนรักเพศเดียวกันหรือคนรักต่างเพศก็ล้วนแล้วแต่อ้างความรู้เพื่อการต่อสู้ชี้แจงบางอย่าง เพื่อตอกย้ำอัตลักษณ์ของตนเอง เพื่อปลดปล่อย เพื่อต่อต้าน เพื่อกดทับและควบคุมอัตลักษณ์ของคนบางกลุ่ม การช่วงชิงความหมายดังกล่าวนี้ทำให้ขบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางเพศเป็นเรื่องที่ “ถูกสร้าง” และเปลี่ยนแปลงไปตามช่วงเวลาในประวัติศาสตร์

ข้อถกเถียงข้างต้นคู่ได้จากการศึกษาของอีฟ เซดจวิค เรื่อง *Epistemology of the Closet* (1990) ซึ่งอธิบายว่าวัฒนธรรมตะวันตกพยายามสร้างความจริงเกี่ยวกับเพศวิถีแบบคู่ตรงข้ามระหว่าง “รักต่างเพศ” และ “รักเพศเดียวกัน” คู่ตรงข้ามนี้ทำให้บุคคลนำตัวเองเข้าไปอยู่ใน “กล่อง” เพื่อที่จะต่อสู้ซึ่งกันและกัน เช่น กลุ่มเกย์และเลสเบี้ยนเชื่อว่าอัตลักษณ์ของตนเองเป็นสิ่งที่ตรงข้ามกับผู้ชายผู้หญิง จึงพยายามที่จะเรียกร้องความเท่าเทียมทางสังคม ตัวอย่างนี้สะท้อนวิธีคิดแบบคู่ตรงข้ามที่ถูกสร้างขึ้นในสังคมตะวันตก เซดจวิควิจารณ์ว่าถ้าคนในสังคมยิ่งเชื่อว่าวิธีคิดแบบคู่ตรงข้ามเป็นความจริง ก็ยิ่งสร้างความรุนแรงมากเท่านั้น (Eve Kosofsky Sedgwick, 1990:26) ในการศึกษาของไมเคิล วอร์เนอร์ เรื่อง *Fear of the Queer Planet* (1993) อธิบายในทำนองเดียวกันว่าสังคมรักต่างเพศพยายามจัดระเบียบกฎเกณฑ์และบรรทัดฐานที่แบ่งแยกเพศออกเป็นสองขั้วระหว่างรักต่างเพศที่ถือว่า “ปกติ” และ รักเพศเดียวกันที่ถูกจัดให้เป็นความ “ผิดปกติ” สิ่งเหล่านี้คืออำนาจที่รักต่างเพศพยายามกดทับกลุ่มคนที่มีพฤติกรรมและอัตลักษณ์แบบรักเพศเดียวกัน ซึ่งวอร์เนอร์เสนอคำว่า “Heteronormativity” เพื่อที่จะวิพากษ์วิจารณ์อำนาจและความรู้ที่มาจากรักต่างเพศ อำนาจดังกล่าวนี้มองอัตลักษณ์ทางเพศแบบ “ความจริงแท้” โดยละเลยที่จะมองความหลากหลายของการแสดงความหมาย การแสดงพฤติกรรม และอารมณ์ความรู้สึกทางเพศในแบบอื่น ๆ

นอกจากความหลากหลายที่เกิดขึ้นกับอัตลักษณ์ทางเพศแล้ว ในการศึกษาเรื่อง *The Trouble with Normal* (2000) วอร์เนอร์ยังอธิบายให้เห็นว่าภายในกลุ่มอัตลักษณ์ทางเพศแต่ละกลุ่มก็ยังมี ความหลากหลาย เช่น ในกลุ่มเกย์เลสเบี้ยนมีการแสดงออกที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับฐานะทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจ เชื้อชาติ หรือศาสนา แต่ความหลากหลายเหล่านี้จะถูกมองข้ามไปในกลุ่มเกย์ที่เป็นนักต่อสู้และนักเคลื่อนไหวเรียกร้องสิทธิทางกฎหมาย เช่น สิทธิการแต่งงาน วอร์เนอร์วิจารณ์ว่าเกย์ที่เป็นนักต่อสู้พยายามนำระบบครอบครัวแบบรักต่างเพศมาใช้กับชาวเกย์ เพื่อให้ชีวิตเกย์เหมือนกับรักต่างเพศ การกระทำดังกล่าวนี้เบียดขับให้เกย์ที่ใช้ชีวิตคู่ที่ต่างไปจากรักต่างเพศกลายเป็นกลุ่มคนที่แปลกแยก หรือถูกมองข้ามไป ดังนั้นเพื่อที่จะป้องกันไม่ให้เกย์ตกอยู่ใต้วิธีคิดแบบรักต่างเพศ นักต่อสู้เพื่อสิทธิเกย์ทั้งหลายควรเปิดพื้นที่ให้มีการแสดงออกและการใช้ชีวิตทางเพศได้หลายรูปแบบ โดยไม่จำเป็นต้องยึดติดอยู่กับระบบครอบครัวแบบรักต่างเพศเพียงแบบเดียว

ตัวอย่างการศึกษาของเซดจวิคและวอร์เนอร์ ได้ชี้ให้เห็นว่าวิธีคิดแบบเควีย์พยายามรื้อทำลายวิธีคิดแบบคู่ตรงข้าม และวิธีคิดแบบหาความจริงแท้ เพื่อที่จะอธิบายว่าการจัดแบ่งประเภท “เพศวิถี” และ “เพศสภาพ” เป็นผลผลิตทางสังคม มิใช่สิ่งที่ธรรมชาติสร้างมา นักวิชาการแนวเควีย์ทั้งหลายเชื่อว่าการแสดงออก

ทางเพศของมนุษย์เป็นสิ่งที่ไร้ขอบเขต ไม่หยุดนิ่ง ไม่คงที่ และ “ลื่นไหล” ไปตามบริบทต่างๆ การแสดงอัตลักษณ์ทางเพศจึงเปลี่ยนแปลงได้

การศึกษาความหลากหลายทางเพศในมานุษยวิทยา

การศึกษาเรื่องเพศในทางมานุษยวิทยาให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมเป็นอันดับแรก (Vance, 2005:21) ความคิดพื้นฐานก็คือ วัฒนธรรมเป็นเป้าหมาย หรือเป็นตัวกำหนดทัศนคติ ความเชื่อ การแสดงออกและพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์ นักมานุษยวิทยาปฏิเสธความเป็นสากลในเรื่องเพศ เพราะวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละสังคมจะทำให้ความคิดเรื่องเพศแตกต่างกัน ความหลากหลายในความคิดเรื่องเพศจึงเป็นหัวใจสำคัญในการศึกษาทางมานุษยวิทยา ในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 นักมานุษยวิทยารุ่นแรกๆ เช่น เอ็ดเวิร์ด เวสเตอร์มาร์ค (Weeks, Holland and Waites, 2003: 3) ศึกษารูปแบบของการแสดงออกทางเพศกับแบบแผนของการแต่งงานในวัฒนธรรมต่างๆ พบว่าแต่ละวัฒนธรรมมีการแสดงออกทางเพศที่ไม่เหมือนกัน นักมานุษยวิทยาเช่น เฟอร์ดินันด์ คาร์ช-แอ็ค(1919) และเอ็ดเวิร์ด คาร์เพนเตอร์ (1914) เคยอ่านบันทึกของนักเดินทางและมิชชันนารีในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 ที่อธิบายถึงพฤติกรรมรักเพศเดียวกัน ซึ่งให้เห็นว่าผู้ชายที่รักเพศเดียวกันสามารถพบเห็นได้ในวัฒนธรรมอื่นๆ ซึ่งในเวลานั้นถูกอธิบายว่าเป็นคนเพศที่สาม (Third Gender) หรือเพศที่อยู่ตรงกลางระหว่างชายหญิง ตามความคิดของนักมานุษยวิทยารุ่นแรกๆเชื่อว่าสาเหตุของการเป็นโฮโมเซ็กชวลมาจากความเบี่ยงเบนตามธรรมชาติ เช่น คาร์เพนเตอร์กล่าวว่าเพศที่อยู่กึ่งกลางระหว่างชายหญิง จะมีพื้นที่ทางสังคมและการทำงานของตัวเอง (Gert Hekma, 2000)

ในระยะแรกๆของการศึกษาเรื่องเพศทางมานุษยวิทยา มีน้ำเสียงของการเห็นอกเห็นใจกลุ่มคนรักเพศเดียวกันหรือคนแต่งตัวข้ามเพศในสังคมต่างๆ แต่นักมานุษยวิทยายังไม่มีข้อมูลมากนักในการทำความเข้าใจพฤติกรรมทางเพศเหล่านี้ ต่อมาในช่วงทศวรรษ 1920 นักมานุษยวิทยาเช่น โบรนิสโลว์ มาลินอฟสกี และ มาร์กาเรต มิด ออกไปทำงานภาคสนาม และใช้เวลาศึกษาวัฒนธรรมเป็นเวลานาน นักมานุษยวิทยาเหล่านี้ค้นพบรูปแบบพฤติกรรมของคนรักเพศเดียวกันหลายแบบ ซึ่งแปลกไปจากการรับรู้ของชาวตะวันตก เช่น พฤติกรรมของคนแต่งตัวข้ามเพศในชนเผ่าอเมริกาเหนือ ซึ่งได้รับฉายาว่า เบอร์ดาคเซ่ (Berdache) หรือคนที่มีความเป็นชายและความเป็นหญิงในตัวเอง (Two-Spirit People) นักมานุษยวิทยาชี้ให้เห็นว่า “เบอร์ดาคเซ่” คือการแสดงออกเชิงวัฒนธรรมของชนพื้นเมืองในอเมริกาเหนือที่มีลักษณะพิเศษ ซึ่งตอบสนองต่ออารมณแบบโฮโมเซ็กชวล และในวัฒนธรรมอื่นๆก็มีการแสดงออกในลักษณะเดียวกันนี้หรือมีการยอมรับพฤติกรรมแบบโฮโมเซ็กชวล ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโฮโมเซ็กชวลพบได้ทุกหนทุกแห่ง ในช่วงทศวรรษ 1930-1940 การศึกษาของมาร์กาเรต มิด อธิบายให้เห็นว่าวิถีคิดเรื่องเพศในสังคมตะวันตกไม่สามารถนำไปใช้กับสังคมอื่นๆได้ ข้อสังเกตนี้เป็นจุดเริ่มต้นที่วิจารณ์ว่าความคิดเรื่องเพศในสังคมตะวันตกเป็นเพียงความคิดชุดหนึ่งในบรรดาความคิดอีกหลายแบบที่ปรากฏอยู่ในสังคมมนุษย์ การศึกษาของนักมานุษยวิทยาช่วยทำให้เราเห็นความ “หลากหลาย” ในการแสดงพฤติกรรมทางเพศของคนในแต่ละวัฒนธรรมซึ่งจะสร้างนิยามและให้คุณค่าแตกต่างกัน

อิทธิพลความคิดทางมานุษยวิทยา ปรากฏอยู่ในการศึกษาของจอห์น แก็กนอน และวิลเลียม ไชมอน ซึ่งเขียนหนังสือเรื่อง *Sexual Conduct* (1973) การศึกษานี้ย้ำว่าการแสดงออกทางเพศถูกกำหนดขึ้นโดยวัฒนธรรม และสังคมจะมีการสร้างนิยามและให้คุณค่าต่อพฤติกรรมทางเพศ นิยามและคุณค่าเหล่านี้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ในช่วงทศวรรษ 1970 การศึกษาวัฒนธรรมเกย์ในสหรัฐอเมริกาเกิดขึ้นในหลาย

สาขาวิชา สำหรับนักมานุษยวิทยาที่หันมาศึกษาวัฒนธรรมเกย์ เช่น เกล ฐบัน(1982) สนใจเรื่องเพศในมิติทาง การเมืองและวัฒนธรรมโดยทำการศึกษาวัฒนธรรมเกย์ชุดหนึ่ง (Gay Male Leather Culture) ในซานฟรานซิสโก ส่วนการศึกษาวัฒนธรรมชายรักชายในวัฒนธรรมอื่น ได้แก่ การศึกษาของกิลเบิร์ต เอิร์ด เกี่ยวกับพิธีกรรม อย่างเข้าวัยหนุ่มและพิธีรับน้ำอสุจิของเด็กชายในนิวกินี เอิร์ดวิเคราะห์ว่าพิธีกรรมอย่างเข้าวัยหนุ่มเป็นพิธีกรรม ของโฮโมเซ็กชวลซึ่งเชื่อมโยงกับแนวคิดเรื่องคนรักเพศเดียวกันในตะวันตก การศึกษานี้ทำให้เห็นว่าพฤติกรรม ชายรักชายสัมพันธ์กับวัฒนธรรม สิ่งสำคัญจากการศึกษาทางมานุษยวิทยา คือการยืนยันว่าอารมณ์ พฤติกรรมและการเกี่ยวพาราสีแบบคนรักเพศเดียวกันมีความหลากหลาย ซึ่งนักมานุษยวิทยาได้แยกรูปแบบ พฤติกรรมรักเพศเดียวกันเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) ความรักเพศเดียวกันที่มาจากโครงสร้างอายุ เป็นความสัมพันธ์ ระหว่างคนที่มีอายุต่างกัน 2) มาจากโครงสร้างเพศสภาพ ซึ่งฝ่ายหนึ่งจะแสดงบทบาทเป็นหญิง อีกฝ่ายหนึ่ง แสดงบทบาทเป็นชาย และ 3) รูปแบบที่มีความเท่าเทียมกัน เป็นความสัมพันธ์ระหว่างคนที่มีเพศสภาพ เหมือนกันและอายุเท่ากัน (Gert Hekma, 2000)

สิ่งสำคัญที่นักมานุษยวิทยาได้มอบให้ต่อการศึกษาประเด็นโฮโมเซ็กชวลในปัจจุบัน คือการชี้ให้เห็นว่า นิยามเกี่ยวกับความรักของคนเพศเดียวกันมาจากความรู้ท้องถิ่น กล่าวคือพฤติกรรมทางเพศที่คล้ายๆกันอาจมี ความหมายต่างกันบริบทที่ต่างกัน หน้าที่ของนักมานุษยวิทยาคือการอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นโดยพิจารณาถึง ความหมายและบริบทของสิ่งนั้น ปัจจุบัน สิ่งที่ยังขาดหายไปในการศึกษาเรื่องเพศวิถี คือการศึกษาวิถีปฏิบัติ ทางเพศ บทบาทในการแสดงอารมณ์ทางเพศ ความสัมพันธ์และความแปลกแยกระหว่างความรักและความ โคร่ ความไม่เท่าเทียมกัน ความรุนแรงและแรงบีบคั้นในเรื่องเพศ การเกิดขึ้นของชุมชนรักเพศเดียวกัน การ เปลี่ยนวิธีคิดต่อเรื่องวัฒนธรรมและธรรมชาติที่ใช้อธิบายอารมณ์ทางเพศ

เรื่องที่ซับซ้อนมากขึ้นที่นักมานุษยวิทยาต้องทำความเข้าใจคือ ความเกี่ยวข้องกันของวัฒนธรรมเกย์ โลกและท้องถิ่น จะเห็นได้ว่าความเป็นสากลของวัฒนธรรมเกย์ส่งผลกระทบต่อหลายประเทศ และยังมีกลุ่มคน ส่วนน้อยในท้องถิ่นที่มีพฤติกรรมรักเพศเดียวกันที่ไม่เข้าใจความหมายของโฮโมเซ็กชวลที่เกิดจากสังคมตะวันตก ปัจจุบันนี้ วัฒนธรรมเกย์สากลและพฤติกรรมรักเพศเดียวกันในความหมายของท้องถิ่นดำรงอยู่ด้วยกัน ทำให้เกิด การปรับเปลี่ยน หรือแทนที่ความหมายของพฤติกรรมทางเพศที่ซับซ้อนจนยากที่จะแยกว่าอะไรคือความเป็น ท้องถิ่นแท้หรือไม่แท้ สิ่งเหล่านี้คือโจทย์สำคัญในการศึกษาของนักมานุษยวิทยาในช่วงปัจจุบัน

เราจะเข้าใจความหลากหลายทางเพศอย่างไร

เจฟฟรีย์ วีคส์ (2003) ตั้งข้อสังเกตว่าการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ต่อการอธิบายความรู้/ความจริง เกี่ยวกับเรื่องเพศคือการเปลี่ยนวาทกรรมเรื่อง “เพศผิดปกติ” (Perversity) ไปสู่ “ความหลากหลายทางเพศ” (Diversity) การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้สะท้อนการเปลี่ยนวิธีคิดที่มนุษย์พูดถึงอารมณ์ปรารถนาของตัวเองด้วย (Weeks, 2003: 70) กล่าวคือ แต่เดิมเมื่อมนุษย์พูดถึงเพศที่ “ผิดปกติ” มนุษย์ก็จะนึกถึงสิ่งที่เป็นช่วงชั้นและการ จัดประเภท คนที่เป็นเพศที่ “ผิดปกติ” ก็จะถูกจัดให้อยู่ในลำดับขั้นที่ต่ำที่สุด นอกจากนั้นวิธีคิดเรื่องเพศที่ “ผิดปกติ” จะให้น้ำหนักกับเรื่องศีลธรรมค่อนข้างมากเพราะมีความพยายามที่จะ “ตัดสิน” ว่ามีใครถูกและใครผิด ซึ่งความพยายามดังกล่าวเกิดขึ้นในช่วงที่วิชาเพศศาสตร์ (Sexology) กำลังเติบโตและแพร่หลายในปลาย คริสต์ศตวรรษที่ 19 ถึง คริสต์ศตวรรษที่ 20 ผลในเชิงลบของการอธิบายในแนวนั้นคือ การแยกขั้วมนุษย์ออกเป็น

คนที่ปกติและผิดปกติ ส่วนผลในเชิงบวก ก็คือ การรับรู้ถึงการดำรงอยู่ของอัตลักษณ์ทางเพศของมนุษย์ โดยเฉพาะคนรักเพศเดียวกันหรือคนข้ามเพศที่มีสังคมและวัฒนธรรมของตัวเอง

แต่เมื่อมีการอธิบายว่าการแสดงออกทางเพศของมนุษย์มี “ความหลากหลาย” มนุษย์ก็จะนึกถึงพฤติกรรมทางเพศที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง โดยที่จะไม่ีเพศใดดีกว่าหรืออยู่เหนือกว่าเพศอื่นๆ การเดินทางมาสู่ความคิดเรื่องความหลากหลายทางเพศนี้มีมูลเหตุสำคัญมาจากความพยายามต่อสู้จากกลุ่มคนที่ถูกมองว่า “ผิดปกติทางเพศ” ไม่ว่าจะเป็นเกย์ กะเทย เลสเบียน ไบเซ็กชวล ฯลฯ การต่อสู้ของคนเหล่านี้พยายามจะนำความคิดแบบ “พหุลักษณะ” มาใช้อธิบายสิทธิของตนเองในฐานะเป็นมนุษย์คนหนึ่งในสังคม ซึ่งพวกเขาจะอธิบายว่าตนเองคือ “คนกลุ่มน้อยทางเพศ” (Sexual Minority) ที่ถูกคนกลุ่มใหญ่กดขี่ข่มเหงและเลือกปฏิบัติ วาทกรรมเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศจึงเกิดขึ้นด้วยเงื่อนไขทางการเมืองในช่วงทศวรรษ 1970 เป็นต้นมา นักเพศศาสตร์หลายคนที่มีจิตใจช่วยเหลือคนเหล่านี้ก็พยายามออกมาสร้างคำอธิบายว่าเพศของมนุษย์เป็นสิ่งที่ “ไม่คงที่” เช่น อัลเฟร็ด คินซี ที่พยายามชี้ให้เห็นความหลากหลาย (Variations) ในการแสดงพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์ หรือการศึกษาของฟาลูสโต-สเตอร์ลิง (2002) ที่ชี้ให้เห็นว่าเพศสรีระของมนุษย์ไม่ได้มีเพียงเพศหญิงและเพศชายเท่านั้น แต่มนุษย์ยังมีเพศสรีระที่มากกว่าหนึ่งแบบมาตั้งแต่กำเนิด ความพยายามของคินซีและฟาลูสโต-สเตอร์ลิง คือภาพสะท้อนการเปลี่ยนแปลงที่ช่วยขยายเรื่องราวทางศีลธรรมในเรื่องเพศให้กว้างขึ้น

กระบวนการที่จะสร้างความแตกต่างหลากหลายทางเพศ นอกจากจะทำให้เห็นความซับซ้อนของพฤติกรรมทางเพศแล้ว ยังทำให้เกิดความขัดแย้งทางสังคมแบบใหม่ด้วย วิกส์(2003)อธิบายว่ากลุ่มคนที่ไม่ได้นิยามว่าตนเองเป็น “รักต่างเพศ” จะออกมาต่อสู้โดยใช้อัตลักษณ์ทางเพศเป็นเครื่องมือต่อรองและเรียกร้องความเท่าเทียมทางสังคม เช่น ตัวอย่างการต่อสู้ของชาวเกย์และเลสเบียนในโลกตะวันตกทั้งหลาย การเมืองเรื่องอัตลักษณ์จึงเกิดขึ้นท่ามกลางวาทกรรมความหลากหลายทางเพศ อย่างไรก็ตาม การทำความเข้าใจในเรื่องนี้จะต้องมองบริบทของ “ความสัมพันธ์” กล่าวคือการแสดงออกในเรื่องเพศเป็นการแสดงที่สัมพันธ์กับสังคมและวัฒนธรรม สัมพันธ์กับอำนาจ โอกาส ทางเลือก ความเป็นส่วนตัว พื้นที่สาธารณะ รสนิยม และอารมณ์ความรู้สึก บริบทของความสัมพันธ์เหล่านี้จะช่วยให้มองเรื่อง “เพศ” ไม่เป็นเพียงแค่การมองที่ “พฤติกรรม” หรือ “การกระทำ” แต่มองไปที่บริบทที่สร้างความหมายให้กับ “เพศ” การทำความเข้าใจบริบทจะช่วยให้ตระหนักว่า “พฤติกรรมทางเพศ” ในตัวของมันเองไม่ใช่สิ่งที่ถูกหรือผิด หากแต่ขึ้นอยู่กับการให้ความหมายต่อพฤติกรรมนั้นๆในบริบทและเงื่อนไขที่ต่างกัน เช่น การมีเซ็กส์ของคนรักเพศเดียวกันเคยถูกมองว่าเป็นสิ่งผิดธรรมชาติหรือเป็นความผิดปกติทางจิต เพราะบริบททางศาสนา การแพทย์และความรู้ทางวิทยาศาสตร์เข้ามาให้ความหมายของพฤติกรรมดังกล่าวนี้ แต่เมื่อเวลาผ่านไปมีการให้ความหมายใหม่ว่าพฤติกรรมรักเพศเดียวกันเป็นเรื่องปกติ เป็นพฤติกรรมที่สามารถเกิดขึ้นกับใครก็ได้ เพราะมีความคิดเรื่องอัตลักษณ์ทางเพศและสิทธิเสรีภาพที่ช่วยสร้างความหมายเหล่านี้

อาจกล่าวได้ว่า การทำความเข้าใจเรื่องความหลากหลายทางเพศ คือการทำความเข้าใจบริบทของความสัมพันธ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การมองเรื่อง “เพศ” จะต้องทำความเข้าใจระบบความหมายที่เกิดขึ้นภายใต้บริบทความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนเพื่อที่จะแยกแยะสิ่งที่เป็น “เงื่อนไข” ออกจากสิ่งที่เป็น “พฤติกรรม” การชู้วัด ตัดสิน จัดประเภท และตีตราให้มนุษย์อยู่ในช่วงชั้นทางเพศที่ต่างกันเป็นเรื่องทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งช่วงชั้นเหล่านี้ล้วนถูกสร้างมาจาก “ความรู้” ที่สถาปนาตัวเองภายใต้ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ เท่าที่ผ่านมา ความรู้วิทยาศาสตร์เคยประสบความสำเร็จในการครองอำนาจแห่งการนิยามเรื่องเพศภายใต้วิชา “เพศศึกษา”

แต่ความรู้นี้ก็ค่อยๆ ถูกรื้อถอนและถูกตั้งคำถามจากนักเคลื่อนไหว นักต่อสู้ และนักวิชาการจากหลายสำนัก สำหรับสถานการณ์ในปัจจุบัน เรื่องเพศคลี่คลายตัวเองมาอยู่ในสภาวะที่มีหลายเจตสี เจตสีที่สำคัญสองประการคือ ความคิดเรื่อง “ความแตกต่าง” กับความคิดเรื่อง “ความหลากหลาย” ความคิดทั้งสองนี้มีอิทธิพลต่อคนจำนวนมากในการชี้วัดตัดสินว่าเพศแบบไหนดี หรือไม่ดี แบบไหนเหมาะสม หรือไม่เหมาะสม

ในสังคมปัจจุบัน ท่ามกลางคำอธิบายเรื่องความหลากหลายทางเพศ มนุษย์ก็ยังคงคิดถึงการแบ่งแยก “เพศ” ออกเป็นสองด้านระหว่างชายกับด้า เพราะ “ความแตกต่าง” ยังมีพลังต่อการให้ความหมายในเชิงศีลธรรม เนื่องจากพฤติกรรมทางเพศบางอย่างยังคงถูกตำหนิ เช่น การใช้กำลัง การข่มขืน การล่อลวง ฯลฯ การที่ความแตกต่างยังมีพลังต่อการอธิบายความเป็นพวกพ้อง เช่น กลุ่มเกย์มีสังคมที่แตกต่างไปจากกลุ่มชายหญิง ประโยชน์ของความคิดเรื่องความหลากหลายทางเพศจึงอยู่ที่การเปิดพรมแดนที่จะยอมรับอัตลักษณ์ทางเพศของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกันและไม่มีความคงที่ ซึ่งเป็นคนละเรื่องกับการให้คุณค่าต่อ “พฤติกรรม” “การกระทำ” และ “วิธีปฏิบัติ” วีคส์ (2003) กล่าวว่า การชี้ให้เห็น “ความแตกต่าง” เป็นเรื่องของระบบคุณค่าและเป็นเรื่องทางการเมืองซึ่งสัมพันธ์กับ “บริบท” ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมนั้นๆ เมื่อเป็นเช่นนี้ “เพศวิถี” จึงเป็นพรมแดนของการให้คุณค่าต่อพฤติกรรม และการพูดถึงความหลากหลายทางเพศก็เป็นวิธีการหนึ่งของการให้คุณค่าซึ่งอาจจะช่วยให้เห็นข้อจำกัดของความหมายเก่าๆ ช่วยให้เกิดการตั้งคำถาม การต่อรอง และการไถ่เกิลยที่มนุษย์เป็นผู้เลือก

บรรณานุกรม

- Butler, Judith. *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. New York: Routledge. 1990.
- Crozier, Ivan. “Introduction: Havelock Ellis, John Addington Symond and the Construction of Sexual Inversion” in Ivan Crozier (ed.) *Sexual Inversion: A Critical Edition*. New York, N.Y. Palgrave Macmillan. 2008. pp.1-86.
- Dune, Gillian A. “A Passion for Sameness? Sexuality and Gender Accountability.” in Weeks, Jeffrey; Holland, Janet and Waites, Matthew. (eds.) *Sexualities and Society*. Cambridge, Polity Press. 2003. pp.57-68.
- Fausto-Stering, Anne. *Sexing the Body*. New York, Basic Books. 2002.
- Fausto-Stering, Anne. “The Five Sexes: Why Male and Female Are Not Enough” in Christine L. Williams and Arlene Stein (eds.) *Sexuality and Gender*. Malden, Massachusetts, Blackwell Publishers. 2002. pp.468-473.
- Felski, Rita. “Introduction” in Lucay Bland and Laura Doan (eds.) *Sexology in Culture*. Chicago, The University of Chicago Press. 1994.
- Foucault, Michel. *The Will to Knowledge: The History of Sexuality 1*. New York, Penguin Books. 1990.
- Garton, Stephen. *Histories of Sexuality*. New York, Routledge. 2004.

- Greenberg, David F. *The Construction of Homosexuality*. Chicago, The University of Chicago Press. 1988.
- Halperin, David. *How to Do the History of Homosexuality*. Chicago, University of Chicago Press. 2002.
- Hekma, Gert "Queering Anthropology" in Theo Sandfort and Others (eds.) *Lesbian and Gay Studies*. SAGE Publication, London. 2000.pp.81-93.
- Hirschfeld, Magnus. "Transvestites" in Lucy Bland and Luara Doan (eds.) *Sexology Uncensored*. Chicago, The University of Chicago Press. 1998. pp.97-104.
- Jackson, Stevi. "Heterosexuality, Heteronormativity and Gender Hierarchy: Some Reflections on Recent Debates" in Weeks, Jeffrey; Holland, Janet and Waites, Matthew. (eds.) *Sexualities and Society*. Cambridge, Polity Press. 2003.
- Katz, Jonathan. *Gay American History*. New York, Crowell. 1976.
- Mitchell, Juliet and Rose, Jacqueline (eds.) *Feminine Sexuality*. London, The Macmillan Press. 1982.
- Mondimore, Francis Mark. *A Natural History of Homosexuality*. Baltimore, The Johns Hopkins University Press. 1996.
- Nanda, Serena. *Neither Man Nor Woman: The Hijras of India*. Belmont, CA., Wadsworth Publishing, 1998.
- Nye, Robert A. (ed.) *Sexuality*. Oxford, Oxford University Press. 1999.
- Roscoe, Will. *The Zuni Man-Woman*. Albuquerque, University of New Mexico Press. 1991
- Sandfort, Theo Schuyf, Judith , Duyvendak, Jan Willem and Weeks, Jeffrey (eds) *Lesbian and Gay Studies*. London, Sage. 2000.
- Sedgwick, E. K. *The Epistemology of the Closet*. Hemel Hempstead, Harvester Wheatsheaf. 1991.
- Seidman, Steven. *Different Troubles: Queering Social Theory and Sexual Politics*. Cambridge, Cambridge University Press. 1997.
- Simon, William. "The Postmodernization of Sex" in Weeks, Jeffrey; Holland, Janet and Waites, Matthew. (eds.) *Sexualities and Society*. Cambridge, Polity Press. 2003.
- Sullivan, Nikki. *A Critical Introduction to Queer Theory*. New York, New York University Press. 2003.
- Ulrichs, Karl Heinrich. *The Riddle of Man-Manly Love*. Volume 1., Translated By Michael A. Lombardi-Nash. Buffalo, NY., Prometheus Books. 1994.
- Vance, Carole S. "Anthropology Rediscovered Sexuality: A Theoretical Comment" in Jennifer Robertson (ed.) *Same-Sex Cultures and Sexualities*. Malden, MA., Blackwell Publishing. 2005. pp.15-32.
- Voss, Barbara L. "Feminisms, Queer Theories, and the Archaeological Study of Past Sexualities" in Jennifer Robertson (ed.) *Same-Sex Cultures and Sexualities*. Malden, MA., Blackwell Publishing. 2005. pp.48-59.

- Warner, Michael. *Fear of the Queer Planet: Queer Politics and Social Theory*. Minneapolis: University of Minnesota Press. 1993.
- Warner, Michael. *The Trouble with Normal*. Cambridge, Mass, Harvard University Press. 2000.
- Walters, Suzanna Danuta Walters. "From Here to Queer: Radical Feminism, Postmodernism, and the Lesbian Menace" in Iain Morland and Annabelle Willox (eds.) *Queer Theory*. New York, Palgrave Macmillan. 2005.
- Weeks, Jeffrey. *Sex, Politics and Society*. London, Longman. 1981.
- Weeks, Jeffrey. *Sexuality*. London, Routledge. 2003.
- Weeks, Jeffrey; Holland, Janet and Waites, Matthew. "Introduction" in Weeks, Jeffrey; Holland, Janet and Waites, Matthew. (eds.) *Sexualities and Society*. Cambridge, Polity Press. 2003.